herpy

FRØER

Common Reed Frog

Hyperolius viridiflavus

En lille, hurtig rørfrø fra det østlige og centrale Afrika, der fra savannens vandhuller til haver og marker kalder som en xylofon i skumringen. *Hyperolius viridiflavus* skifter farve med alder og køn, er nataktiv og lever af små insekter. Den kræver et højt, lyst terrarie med mange planter og yngler i vand, når regnen sætter ind.

Familie: Hyperoliidae

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**2-3 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**1-2 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Savanne og vådområde**
Hudgift	**Ingen kendt**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 30 × 45 cm** L × B × H til 4 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-27 °C**
Hotspot	**29-32 °C**
Temperatur, nat	**18-21 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
Vand	**Vandskål** dybde 3-5 cm
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter og små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**I gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudser i vand**
Æglægning	**I vand**
Kønsmoden	**4-12 mdr.**
Æg pr. lægning	**94-800**
Klækning	**2-5 dage**
Larvetid	**56-120 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Alger/planter og færdigfoder**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført på CITES-listerne, så der kræves ingen CITES-papirer. Dyr i handlen er oftest vildfangne og sælges nogle gange uden artsbestemmelse, så spørg efter opdrættede dyr. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav.

Om arten

Hyperolius viridiflavus er en lille, slank træfrø i familien Hyperoliidae. Voksne dyr er omkring 2-3 cm fra snude til kloak og vejer omkring 2 g. Hunnerne er lidt større end hannerne. Pupillen ligger vandret, fødderne har udstrakt svømmehud, og snuden er kort. Hannerne har en stor, udspilelig kvækkesæk, og der sidder en stor, kornet hudflig på struben.

Arten er usædvanlig variabel. Mange hanner bevarer ungdomsdragten hele livet: brun til grøn med to lyse striber langs ryggen. Hunnerne får derimod en voksendragt, der kan være ensfarvet lysegrøn, lysebrun eller kraftigt plettet og stribet, og fødderne er ofte klart farvede. Alle dyr har et mørkt, blåligt bånd langs siderne, der skinner igennem huden og skyldes

pigment i en bugmuskel. Farverne skifter med lys og temperatur og er ofte klarest, når frøen sover i en lys, varm plet.

Arten blev beskrevet i 1841 af Duméril og Bibron under navnet *Eucnemis viridiflavus*. Taksonomien er omstridt, fordi mønstret på ryggen varierer så meget. *H. viridiflavus* regnes ofte som et artskompleks med flere end 50 beskrevne underarter, mens andre opdeler komplekset i ti selvstændige arter. Dyr i handlen er derfor sjældent bestemt til underart og sælges tit som blandede rørfrøer.

Hudgift er ikke dokumenteret hos arten. Padder håndteres alligevel kun, når det er nødvendigt, og hænderne vaskes efter kontakt med dyr eller terrarie.

Arten er kortlivet. I naturen lever de voksne som regel kun omkring ét år, fordi de sjældent overlever den lange tørtid, og også i fangenskab ældes de hurtigt, når ynglesæsonen er forbi. Regn med en levetid på 1-2 år.

Udbredelse og levested

Hyperolius viridiflavus lever i det østlige og centrale Afrika: i Etiopien, Sydsudan og Sudan, Kenya, Uganda, Rwanda, Burundi, det nordøstlige Congo og det nordvestlige Tanzania. De fleste registrerede fund kommer fra Kenya, Rwanda, Congo og Uganda. Arten er også fundet i den Centralafrikanske Republik, men oplysningerne derfra er usikre.

Den findes fra lavlandet op i omkring 2.400 m højde i Etiopien og er almindelig næsten overalt, hvor der er egnet levested. Den er vurderet som livskraftig (LC) på grund af den enorme udbredelse og evnen til at leve i mange slags landskaber. Dyr fra vestafrikanske bestande, der tidligere blev regnet til arten, hører efter nogle forfattere til andre arter.

> **Oprindelig udbredelse:** Etiopien, Sydsudan, Sudan, Kenya, Uganda, Rwanda, Burundi, Congo-Kinshasa og Tanzania.

LEVESTED

Hyperolius viridiflavus lever i savanne, græsland og skovbryn tæt på vand. Den sidder på flydende og stående vegetation ved damme, søer, sumpe, floder og moser, og den klarer sig også på dyrkede marker, i haver og i bebyggelse. Hvor den trives, kan der være tætte bestande.

Arten yngler i alt fra små vandhuller til store damme, oftest i vand, der kun står en del af året. Ynglen følger regntiden, som varer flere måneder. Hannerne samles ved vandet, kalder fra åbne siddepladser i skumringen og kæmper om pladserne. Om dagen sover frøerne på planter, ofte i fuld sol.

I den lange tørtid sidder de ungfrøer, der overlever, ubevægelige på tør vegetation uden at æde eller kaste af. De sænker stofskiftet og holder på vandet gennem en hud, der både begrænser fordampning og optager fugt hurtigt, når regnen vender tilbage. Temperatur og luftfugtighed i levestedet er ikke målt for arten. Klimaet ligner varm savanne med kølige nætter og kraftig regn i en del af året.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Fire voksne dyr skal have et terrarie på mindst 60 × 30 × 45 cm (længde × bredde × højde). Arten er lille, men hurtig og udnytter hele terrariet, så højde og mange siddepladser er vigtigere end gulvareal. En gruppe på 5-10 dyr skal have mindst 75 × 35 × 50 cm. Et terrarie med frontdør er bedre end ét, der åbnes ovenfra, fordi frøerne løber opad og springer mod åbningen, når de forstyrres. Låget skal slutte tæt og have fint net, så luften skifter, og ingen slipper ud.

Frøerne sover på planter om dagen, så beplantningen er vigtig. Egnede planter er svigermorstunge, små redebregner, philodendron med store blade og gyldenranke. Planterne skylles grundigt og står uden for terrariet i nogle uger, så gødning, bladglans og sprøjtemiddelrester forsvinder. Kunstige planter fungerer også. Grene af drivtømmer, bambus og korkbark giver ekstra siddepladser.

Bunden betyder ikke meget, fordi frøerne sjældent går på jorden, men den skal være nem at holde ren. Et lag grus under et net og et lag fugtig sphagnum ovenpå holder mosset fra at blive vandmættet, og mosset skiftes kun med nogle måneders mellemrum, så længe terrariet dufter friskt. Kokosmuld og jordblandinger med planter fungerer også. Fugtig køkkenrulle er en enkel løsning til en karantæneboks og skiftes flere gange om ugen. Nyindkøbte dyr holdes den første måned i et enkelt opsat terrarie, så de er nemme at holde øje med.

TEMPERATUR

Om dagen skal temperaturen i terrariet være 22-27 °C, og om natten 18-21 °C. Et fald på omkring 5 °C om natten er naturligt og sundt. Al belysning slukkes om natten.

En lille, varm plet på 29-32 °C under en svag varmepære over en gren eller et bambusrør giver frøerne mulighed for at sole sig, og de sover ofte netop dér om dagen med særligt klare farver. Resten af terrariet holdes i dagtemperaturen, så frøerne selv kan vælge. Hold terrariet væk fra sydvendte vinduer, og mål temperaturen på flere steder med et digitalt termometer.

Frøer, der sidder længe i varmen, tørrer ud. Tegn på for lav temperatur er manglende appetit og dyr, der sidder sammenkrøbet. Arten tåler korte udsving uden problemer.

LUFTFUGTIGHED OG FORSTØVNING

Luftfugtigheden skal ligge på 60-80 %. Forstøv terrariet med rent, lunkent vand hver aften, når frøerne vågner, og gerne let igen i løbet af dagen. Frøerne drikker og optager vand fra blade og vægge, så fugtige blade er vigtige. Lad terrariet tørre lidt op mellem forstøvningerne, og hold luften i bevægelse gennem netåbninger, så det ikke bliver stillestående og muggent.

I naturen veksler fugten mellem regntid og tørtid. Skal frøerne yngle, forstøves kraftigt mindst to gange om dagen, og ventilationen indskrænkes, så luftfugtigheden nærmer sig 80-100 % i en periode.

VAND OG VANDKVALITET

Stil en bred, lav vandskål på 3-5 cm dybde i terrariet, og hold den fuld hele tiden. Frøerne er gode svømmere, sidder ofte i vandet om natten og dykker ned, når de forskrækkes. Giv dem en let vej op af skålen med sten, bark eller en plante, så de ikke drukner. Vandet skiftes hver dag, og døde foderdyr og ekskrementer fjernes med det samme.

Vandet må ikke indeholde klor eller kloramin. Brug postevand tilsat vandbehandler, regnvand eller osmosevand tilsat mineraler til akvarier. Padder optager vand og opløste stoffer gennem huden, så sæbe, rengøringsmidler, creme og håndesinfektion må ikke komme i kontakt med skålen eller terrariet. Skålen skylles med rent vand.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

LYS OG UVB

Arten har brug for kraftigt lys. Brug lysrør eller LED med en farvetemperatur på 5.000-6.500 K, der dækker hele terrariets længde, og tænd dem 12 timer om dagen på et tænd-sluk-ur. Kraftigt hvidt lys fremmer farver og aktivitet. En almindelig glødepære giver varme, men ikke godt lys.

Der er ikke fastslået noget UVB-behov, så UVB er valgfrit. Frøerne sover ofte på planter i åbent terræn og får meget sol i naturen, så et lysrør med lav UVB-udstråling (Ferguson-zone 1) er et rimeligt tilskud. Placér det over nettet i den ene side, så frøerne kan vælge skygge i resten af terrariet, og giv altid planter, der giver dækning om dagen.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Arten er en glubsk lille jæger, der tager de fleste insekter på størrelse med hovedet eller mindre. Grundfoderet er små fårekyllinger på 5-8 mm og flyvedygtige bananfluer. Variér med husfluer og små møl. Husfluer kan købes som larver, får lov at forpuppe sig og opbevares som voksne i køleskab i op til en måned. De kolde, stive fluer drysses ned i terrariet, hvor de vågner og giver frøerne noget at jagte.

Fodr 2-4 gange om ugen med så meget, at alt er spist i løbet af natten. Er der foderdyr tilbage om morgenen, er der givet for meget. Er alt væk på få minutter, er det for lidt. Regn med 3-6 små fårekyllinger pr. frø pr. fodring. Unge frøer fodres hver dag med bananfluer og helt små fårekyllinger.

Pudr foderet med et fosforfrit kosttilskud med kalk og D3-vitamin, og vælg et tilskud med vitamin A i form af retinol, ikke beta-caroten, som padder ikke altid kan udnytte. Pudr hver anden fodring og hyppigere til ungdyr. Tilskud kasseres, når de har været åbnet i tre til seks måneder.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Hyperolius viridiflavus er nataktiv og hurtig. Om dagen sidder dyrene stille på blade og ruder, og om natten jager de, svømmer i vandskålen og kalder. Kaldet er tonalt og minder om en xylofon. Hannerne forsvarer en yndlingsplads og kalder højt, ofte efter forstøvning, så terrariet hører ikke hjemme i et soveværelse. Hunnerne er tavse.

Frøerne holdes i en gruppe på mindst 4-6 dyr, så man oplever deres adfærd og kan få dem til at yngle. Hannerne kan slås om siddepladser, så terrariet skal have mange grene og planter, og der må ikke være for mange hanner i forhold til plads. Frøerne er så små og sarte, at de ikke bør håndteres. Skal en frø flyttes, lokkes den over i en lille, gennemsigtig beholder.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne er mindre og slankere end hunnerne og kendes på kaldet og den store kvækkesæk, som ofte er farvet efter en nat med kald. Hunnerne er større og tykkere, og æggene kan ses gennem huden på en hun, der er klar til at lægge. Mange hanner har ungdomsdragten som voksne, mens hunnerne har en helt anden og ofte mere farvestrålende voksendragt, så køn kan også ses på farverne. Arten bliver kønsmoden efter 4-12 måneder, afhængigt af klimaet.

PARRING

Arten yngler i regntiden. Gruppen skal bestå af mindst tre-fire hunner og lige så mange eller flere hanner. Fodr rigeligt og varieret, gerne dagligt, til hunnerne er tydeligt tykke af æg. Forstøv mindst én gang om dagen og én gang om natten, og indskrænk ventilationen, så luftfugtigheden kommer op på 80-100 %. Når hannerne kalder højt, også om dagen efter forstøvning, og hunnerne er tykke, er dyrene klar.

Flyt dem til et ynglekammer: et terrarie med 5-12 cm vand i bunden, flydende og fremstikkende kork og drivtømmer og vandplanter som tusindblad, hornblad, javamos og frøbid. Lange ranker af gyldenranke over vandet og over grenene giver ekstra æglægningssteder. Alternativt kan det almindelige terrarie sættes under vand i nogle centimeter, hvis jord og mos fjernes først. Vandkvaliteten er afgørende: døde foderdyr og ekskrementer fjernes, og mindst halvdelen af vandet skiftes hver uge. Vandskift kan i sig selv sætte gang i ynglen. Lykkes det ikke inden for nogle uger, flyttes dyrene tilbage til det almindelige terrarie, og der ventes en måned, før der prøves igen.

ÆG OG HALETUDSER

Hunnen lægger æggene i klumper på planter under vand eller helt tæt ved overfladen. Æggene sidder i en geléagtig hylle. En hun kan lægge flere klumper i løbet af ynglesæsonen, med omkring 10-20 dages mellemrum, og et kuld rummer typisk flere hundrede æg: fra knap 100 til 800, i gennemsnit omkring 330. Der er ingen yngelpleje, så de voksne kan blive i ynglekammeret, men æggene flyttes sammen med planten til et eget akvarium, hvis haletudserne skal opdrættes.

Haletudserne er altædende og lever af alger, plantedele og små partikler. De tager også knust tørfoder til fisk og spirulinapulver. Et akvarium med svampefilter og rent, bundfældet vand er nok. Vandet holdes på 21-24 °C, og en akvarievarmer kan bruges. Skift en del af vandet hver uge, og fjern foderrester. Undgå overbefolkning, for den giver langsommere vækst og tab.

Læs mere: Opdræt af haletudser

METAMORFOSE

Æggene klækker efter 2-5 dage, hurtigst i varmt vand. Haletudserne er omkring 4 cm lange, når bagbenene kommer, og forbenene kommer efter 8-16 uger, afhængigt af temperatur, foder og antal.

Når forbenene er kommet, holder haletudserne op med at æde og kravler op af vandet, før halen er væk. Læg et stykke kork, en gren eller flydende planter i akvariet, så de kan komme op, og sæt net på, for de små frøer klatrer straks op ad glasset. Når de er kommet op, flyttes de til et opdrætsterrarie, og vandet må højst stå 1 cm højt, indtil halen er optaget.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede unger flyttes til en lille, ventileret boks med fugtig køkkenrulle, en lav vandskål og nogle få planter med brede blade. Hold den fugtig, for ungerne tørrer let ud. Efter den første måned flyttes de til et højere terrarie.

Når halen er optaget, tager ungerne flyveløse bananfluer og helt små fårekyllinger hver dag. Støv foderet med kalk og vitaminer ved hver fodring. Sortér ungerne efter størrelse, så de mindste ikke bliver udkonkurreret. Unge frøer har ungdomsdragten, brun til grøn med to lyse rygstriber, og de voksne farver kommer med alderen hos hunnerne.

Sundhed og typiske fejl

Hyperolius viridiflavus er hårdfør, men dyr fra naturen er ofte magre og stressede. De typiske problemer er:

- Udtørring og for høj temperatur. Tegnene er sløvhed og rynket hud. Kontrollér termometer og hygrometer med det samme.

- Afmagring og indvoldsparasitter hos vildfangne dyr. Køb hellere opdrættede dyr, og hold nyindkøbte dyr i karantæne.
- Smitsomme sygdomme som chytridsvamp og ranavirus. Brug separate redskaber, og hold nye dyr adskilt fra resten af samlingen.
- Knoglesvækkelse på grund af for lidt kalk og D3. Pudr foderet.
- Skader fra at løbe ind i ruden eller springe ud, når låget åbnes. Brug frontdør.

En sund frø er rund, reagerer hurtigt og springer væk, når den forstyrres, og har glat, fugtig hud uden ridser og sår. Søg en dyrlæge med forstand på padder, hvis frøen holder op med at æde, har sår, hævelser eller rødlige eller vattede områder på huden, eller sidder sløv og afmagret.

Læs mere: Karantæne og hygiejne Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.